

לראות את הגאולה

הראייה והיראה כמחוללי החירות בפרשת שמות

מבוסס על המאמר 'הטקסט שהודבק'

זרעי הגאולה בתוך בתוך חשכת הגלות

פרשת שמות היא היחידה בחומש העוסקת לכאורה אך ורק בגלות. אולם, בקריאה מדוקדקת מתגלה דפוס נסתר: ארבעה אירועים מכוננים של 'ראייה' המטרימים את הגאולה.

Insight

לפני האותות והמופתים, הגאולה מתחילה במבט. היסוד הפנימי המניע את החירות הוא היכולת לראות – את האחר, את הסבל, ואת האל.

המיילדות

בת פרעה

הרועה

הסנה

המופע הראשון: לראות את האל בתוך האדם

"וַתִּירָאֵן הַמִּלֻּדֹת אֶת הָאֱלֹהִים... וַתַּחֲיִין אֶת הַיְלָדִים"

וַתִּירָאֵן

יראה (Fear)

ראייה (Sight)

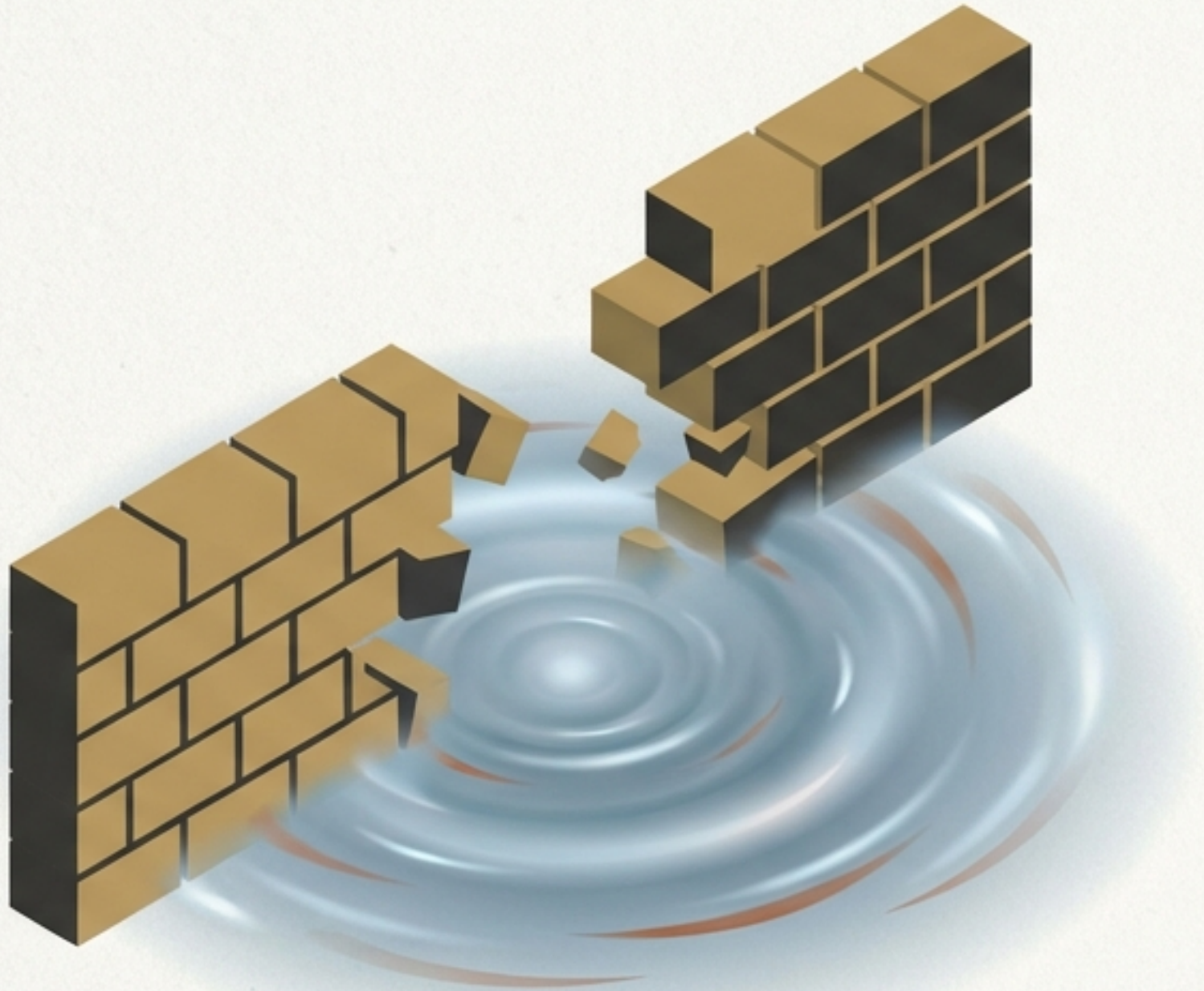
ירוצרת ותחוק מדה להובלורו/הטעפים והתודות
המחי 'ראו' את אלוהים בכך שסירבו לפקודת המלך
ובחרו להחיות את הילדים. הניצוץ האנושי הוא
האלוהות.

בחשכת הגלות המצרית, יראת האלוהים מתגלה דרך
החמלה האנושית. המיילדות 'ראו' את אלוהים בכך שסירבו
לפקודת המלך ובחרו להחיות את הילדים. האנושי הוא
המופע הראשון של האלוהות.

המופע השני: חמלה חוצה גבולות

וְתִפְתַּח וְתִרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד... וְתִחְמַל עָלָיו
בת פרעה רואה ילד בוכה מ'ילדי העברים'.
באותו רגע, הראייה האנושית גוברת על הפערים
החברתיים, התרבותיים והפוליטיים.

אנושיות פשוטה. היכולת לראות את
מצוקת האחר ולהגיב בחמלה היא אבן דרך
אקוטית בהפצעתה של הגאולה, עוד לפני
הופעת המנהיג.

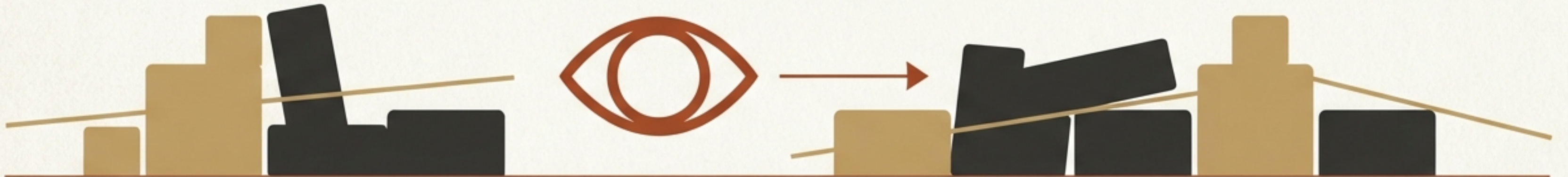

המופע השלישי: עיני המנהיג

וַיְהִי בֵּינָם הָהֵם... וַיֵּצֵא אֶל אָחִיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם

רש"י: נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם

טרם היותו אבי הנביאים ומחולל המופתים, משה נבחן ביכולת האנושית: לא להסיט מבט. נתבעת שימת לב למצוקה, לכאב ולסבל של הזולת.

המופע הרביעי: הסנה הבוער והמבט ההדדי

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְרָה נָא וְאֶרְאֶה... וַיֵּרָא ה' כִּי סָר לִרְאוֹת

סוד המילה אסורה'

- לסור: לפנות מהמסלול הרגיל.
- לאסור: לכבול (כמו 'אסיר').
משה 'אוסר' את תודעתו
ומתכוון לנקודה אחת.

ההתגלות אינה חד-צדדית.
אלוהים מחכה למבטו של
האדם.

רק כאשר משה חורג ממסלולו
ומתבונן, אלוהים קורא אליו.
הגאולה מתחילה בנכונות
לעצור ולהביט בפלא.

מהות הגאולה: להיות נראה

רְאֵה רְאִיתִי אֶת עֲנִי עַמִּי

עבדות

Assistant

פנים אל אחור.
אנונימיות ושקיפות.

חירות

Assistant

פנים אל פנים.
הכרה בייחודיות ובכאב.

אלוהים 'רואה' את העם רק לאחר שמשה 'סר לראות'.
אנו נגאלים כאשר מישהו מביט בנו ומכיר בנו.

הרתיעה: הסתרת הפנים

רגע אחד לפני השיא,
משה נסוג. האם
זהו פחד משתק? החמצה?
התנהגות זו מפצלת את חז"ל
לשתי אסכולות פרשניות.

וַיִּסְתֵּר מִנְּשָׁה
פָּנָיו, כִּי יֵרָא
כִּי יֵרָא מִהַבֵּיט
אֶל הָאֱלֹהִים

המחלוקת: החמצה או ענווה?

ר' הושעיה

**"יפה עשה
שהסתיר פניו"**

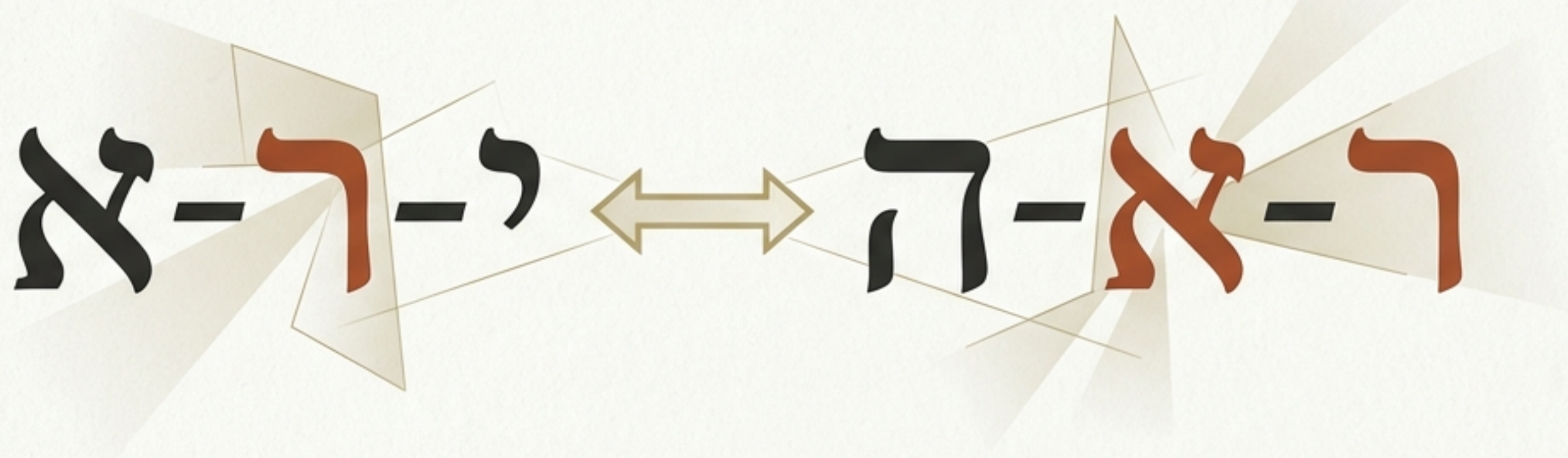
- **יראת כבוד:** ההכרה בפער שבין האדם לאינסוף.
- **שכר:** "ומ'שה לא ידע כי קרן עור פניו".

ר' יהושע בן קרחה

**"לא יפה עשה משה
שהסתיר פניו"**

- **החמצה:** היה יכול לזכות לגילוי מוחלט ('מה למעלה ומה למטה').
- **תוצאה:** סירוב עתידי (כי לא יראני האדם וחי').

היראה היא הראייה

מורא האלוהים הוא גופא ראייתו. אי אפשר להביט באינסוף במבט ישיר.
הדרך היחידה לתפוס את ה'נורא' היא דרך ההכרה במגבלותינו – דרך היראה.

- יעקב: "וַיֵּרָא... מַה נֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה"
- רבקה: המתכסה בצעיף למול יצחק

סוד המסווה: גילוי וכיסוי

משה יורד מסיני ופניו קורנות.
העם ירא לגשת אליו, והוא
שם על פניו **מסווה**
(Masveh).

רש"י: "לכבוד קרני ההוד שלא
יזונכו הכול מהם".

כבוד אלוהים הסתר דבר. הגילוי האלוהי חייב להיות
מוגן כדי שנוכל לשרוד אותו. המסווה מאפשר לנו
לראות את מה שאי אפשר לראות.

מעמד הר סיני: לראות את הקולות

וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת

התהליך שהחל בראייה האנושית של המיילדות ובת פרעה, מגיע לשיאו בראייה טוטאלית. במעמד הר סיני, החושים מתמזגים.

"ובעבור תהיה יראתו על פניכם"
"היראה היא הכלי המאפשר את הקרבה."

מעגל הקסמים של הגאולה

שנזכה לראות ולהיראות. שבת שלום!